

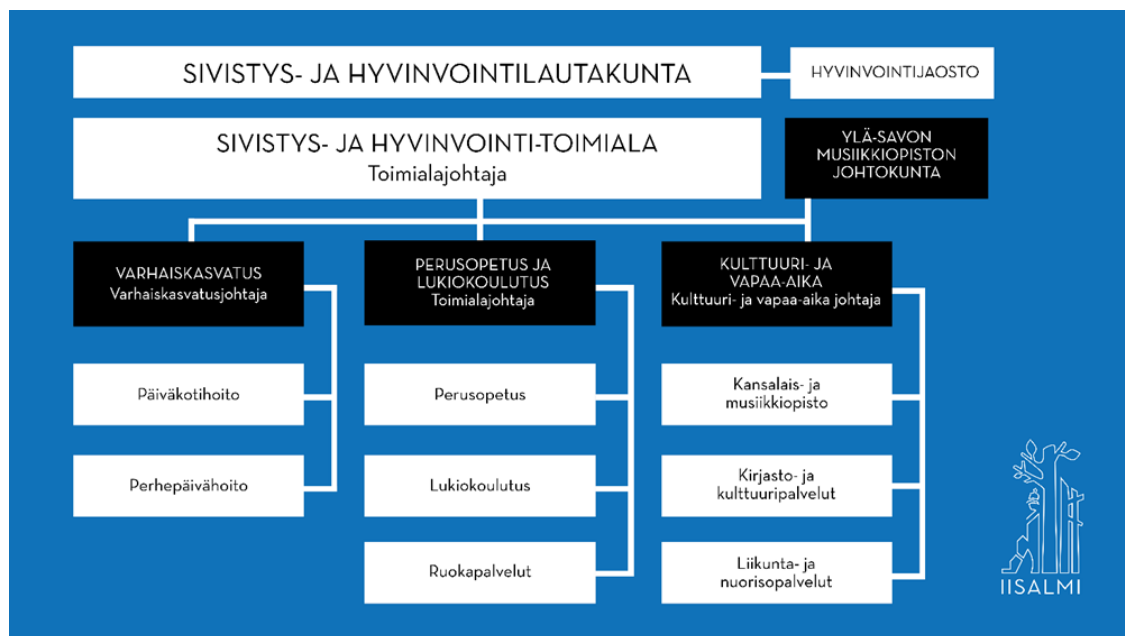
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta

Toimintakertomus 2024

Sisällysluettelo

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta	2
Henkilöstö (htv) vastuualueittain	3
Vuonna 2024 toteutuneet henkilöstömuutokset	4
Strategiset tavoitteet.....	5
Riskit	8
Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallinto	9
Talous	9
Toimintasuunnitelman toteutuminen	10
Varhaiskasvatus-vastuualue.....	11
Talous	11
Toimintasuunnitelman toteutuminen	11
Perusopetus ja lukiokoulutus –vastuualue	12
Talous	12
Toimintasuunnitelman toteutuminen	13
Kulttuuri ja vapaa-aika –vastuualue	15
Talous	15
Toimintasuunnitelman toteutuminen	15
Uimahalli	20
Talous	20
Toimintasuunnitelman toteutuminen	21

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta

Lautakunnan tehtävänä on edistää iisalmelaisten hyvinvointia ja sivistystä tarjoamalla monipuolisia ja nykyaikaisia koulutus- ja varhaiskasvatuspalveluja sekä vahvistaa alueen kulttuuriperintöä ja iisalmelaisten yhteenkuuluvaisuutta tarjoamalla monipuolisia terveyttä ja hyvinvointia edistäviä kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluja.

Varhaiskasvatuspalvelujen tavoitteena on tukea lapsen oppimisen edellytyksiä ja edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Varhaiskasvatus on suunnitelmallinen ja tavoitteellinen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostama kokonaisuus, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka.

Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen tavoitteena on annetuilla resursseilla kasvattaa yhteiskunnan jäseniä, joilla on hyvät ja monipuoliset tiedot, taidot sekä asenteet jatko-opintoihin, elämänhallintaan ja elinikäiseen oppimiseen. Ruokapalveluiden tehtävänä on valmistaa taloudellisesti maukasta, ravitsevaa ja laadukasta ruokaa koulujen sekä päiväkotien asiakkaille.

Kulttuuripalveluiden tavoitteena on edistää alueen asukkaiden hyvinvointia tuottamalla, tukemalla ja edistämällä monipuolista kulttuuritoimintaa.

Kirjaston tehtävä on tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, edistää lukemista ja kirjallisuutta sekä ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa.

Iisalmen kansalaisopisto tarjoaa vapaan sivistystyön opetusta kaikille kuntalaisille ja Ylä-Savon musiikkiopisto laajan oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta musiikissa. Liikuntapalvelujen tärkeimpänä tavoitteena on liikunnallisen elämäntavan, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Nuorisopalveluiden tavoitteena on nuorten kasvun ja itsenäistymisen tukeminen sekä nuorten osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen.

Henkilöstö (htv) vastuualueittain

SIVISTYS- JA HYVINVOINTILAUTAKUNTA		TP2023	TA2024	TP2024	Poikkeama	
Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallinto						
	Vakituiset	3,7	3,7	3,7	0	
	Määräaikaiset	0	0	0	0	
	Yhteensä	3,7	3,7	3,7	0	
Varhaiskasvatus						
	Vakituiset	94,7	110,25	95,6	-14,65	
	Määräaikaiset	20,8	12,53	14,8	2,27	
	Kesätyöntekijä			0,5	0,5	
	Yhteensä	115,5	122,78	110,9	-12,38	
Perusopetus ja lukiokoulutus						
	Vakituiset	223,9	218,57	219,1	0,53	
	Määräaikaiset	43,6	42,01	41,9	-0,11	
	Yhteensä	267,5	260,58	261,0	0,42	
Kulttuuri ja vapaa-aika						
*tuntiopettajien tunnit laskettu yhteen	Vakituiset	49,5	51,11	46,4	-4,71	
ja muutettu laskennallisesti päätoimisten määräksi	Määräaikaiset*	31,1	24,6	26,2	1,6	
	Oppisopimussuhteinen			0,1	0,1	
	Kesätyöntekijä			2,8	2,8	
	Yhteensä	80,6	75,71	75,5	-0,21	
Yhteensä	VAKITUISET	371,8	383,63	364,8	-18,83	
	MÄÄRÄAIKAISET	95,5	79,14	86,3	7,58	
SIVISTYS- JA HYVINVOINTILAUTAKUNTA		YHTEENSÄ	467,3	462,77	451,1	-11,25

Vuonna 2024 toteutuneet henkilöstömuutokset

Lapsimäärän vähenemisen vuoksi varhaiskasvatuspalveluja supistettiin jättämällä täyttämättä vapautuvia tehtäviä ja palkkaamalla henkilöstöä määräajaksi. Kunnallinen perhepäivähoidon palvelutarjonta supistui perhepäivähoitajien eläköitymisen myötä kaksi henkilötyövuotta.

Varhaiskasvatuksen saamalla valtion erityisavustuksella kehitettiin laatua ja vahvistettiin varhaiskasvatuksen tasa-arvoa edistäviä toimenpiteitä. Laatua vahvistettiin myös laatukäsikirjan päivittämisellä ja digitaalisella Valssi -laadunarviointijärjestelmällä.

Perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa varauduttiin oppilasmäärän vähenemiseen jättämällä vapautuvia tehtäviä täyttämättä tai palkkaamalla opettajia määräajaksi. Valtion myöntämällä erityisavustuksilla palkattiin määräaikaisia opettajia ja koulunkäynninohjaajia yht. 12,4 htv. Yksi uusi koulunkäynnin ohjaajan tehtävä perustettiin 1.8.2024 alkaen.

Ruokapalveluissa on varauduttu oppilasmäärän laskuun ulkoistamalla ruoka- ja siivouspalvelutyöntekijöiden tehtäviä. Tällä on varmistettu kokoaikainen työ vakituisille henkilöille. Eläköitymisen myötä tehtäviä ei olla täytetty, vaan tehtävät on hoidettu olemassa olevilla henkilöillä.

Kulttuuri- ja vapaa-aikavastuualueella oli määräaikaisia työntekijöitä, työllistettyjä ja tuntiohjaajia museossa, Paloisvuoren kahviossa ja vuokraamossa, keskustan uimarannan asiakasturvallisuuden valvonnassa, nuorisopalveluissa ja käytännön ohjaus- ja opetustehtävissä sekä kehittämishankkeissa. Ankkuritoiminnassa oli kuuden kunnan yhteinen Ylä-Savon kuntien nuorisotyöntekijä. Lisäksi Twist -kesätyötoiminnassa työllistettiin 116 nuorta (n. 1 htv ja kesäohjaajat 0,8 htv).

Henkilöstöä kehitettiin vuosittain hyväksyttävän koulutussuunnitelman mukaisesti.

Erityisavustuksilla palkattua määräaikaista henkilöstöä oli 17,0 henkilötyövuotta (opettajia, avustajia, ohjaajia).

Strategiset tavoitteet

Toteutui
Toteutui osittain
Ei toteutunut

Inspiroiva Iisalmi				
Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Toteuma	Tila
Olemme hyvinvointia ja osaamista aktiivisesti kehittävä kaupunki, jossa toimintaa uudistetaan rohkeasti kouluttamalla henkilöstöä, tarjoamalla uusia palveluja sekä olemalla mukana kokeiluissa.	Vapaa-aikatoimintojen ja palvelujen merkitys asukkaiden tekemisessä ja kokemisessa.	Kulttuurikeskuksen kävijämäärä Uimahallin kävijämäärä Musiikki ja kansalaisopiston kävijämäärät Nuorisotoimintojen kävijämäärä Kävijämäärät pysyvät vähintään edellisvuoden tasolla.	Kulttuurikeskus 253 945 Uimahalli 203 656 Musiikkiopiston kävijämäärä 17 265 ja kansalaisopiston 6443 Nuorisotilat 15 921	
Osallistamme käyttäjäryhmät ja kolmannen sektorin mukaan palveluiden suunnitteluun ja viestimme palvelutarjonastamme aktiivisesti ja monikanavaisesti	Kolmatta sektoria hyödynnetään palvelujen tuottamisessa sopimus pohjaisesti.	Sopimusten määrä vähintään edellisvuoden tasolla.	Toteutunut	

Inspiroiva Iisalmi				
Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Toteuma	Tila
Edistämme kuntalaisten hyvinvointia kannustamalla omatoimiseen liikunnan ja kulttuurin harrastamiseen sekä tarjoamalla monipuoliset ja saavutettavat kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa	Arjen hyvinvointia edistävät elintavat lisääntyvät kaikissa ikäryhmissä ja huomioidaan kaikissa palveluissa.	Nuorten alkoholin- käyttö ja tupakointi / tulos on parempi kuin edellisessä kouluterveyskyselyssä. Tuntee itsensä yksinäiseksi / tulos on parempi kuin edellisessä kouluterveyskyselyssä.	1,9 % (2023), 2,2 (2021) Käyttää alkoholia viikoittain, 8. ja 9. lk oppilaista. 12,6 % (2023), 12,0 (2021) käyttää päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta 8. ja 9 lk oppilaista. 12 % (2023), 15 % (2021) tuntee itsensä yksinäiseksi 8. ja 9. lk oppilaista.	
Edistämme kuntalaisten hyvinvointia kannustamalla omatoimiseen liikunnan ja kulttuurin harrastamiseen sekä tarjoamalla monipuoliset ja saavutettavat kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa.	Perheiden ja lasten liikumisen edistäminen (hallitusohjelmassa) sekä lasten ja nuorten tasa-arvoisen kulttuuri-osallistumisen mahdollistaminen.	Kaikilla lapsilla ja nuorilla on vähintään yksi harrastus / kouluterveyskysely. Kulttuurikasvatussuunnitelmat käytössä.	84 % (2023), 87 % (2021) 4. ja 5. lk oppilaista harrastaa jotakin vähintään yhtenä päivänä viikossa. 94 % (2023), 97 % (2021) 8. ja 9. lk oppilaista harrastaa jotakin vähintään yhtenä päivänä viikossa. Toteutui	

Inspiroiva Iisalmi				
Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Toteuma	Tila
Huomioimme väestörakenteen muutokset ennakoivasti palvelutarjonnan kehittämisessä eri ikätasolle ja kohderyhmille	Ikäihmisten kulttuuri- ja liikunta-palvelujen kehittäminen ja saatavuuden parantaminen.	Uusia toimintamalleja otettu käyttöön kirjasto- ja kulttuuripalveluissa vähintään 2 kappaletta. Ikäihmisten kulttuurisuunnitelmat käytössä. Myytyjen seniorikorttien määrässä kasvua 5 %.	Kirjastossa yhteistyökokeilu PSHVA etäryhmätoiminnan kanssa. Ei toteutunut. Ikäihmisten kulttuurisuunnitelmaselvitys toteutunut. Toteutunut 16,9 % (1 578 kpl)	
Kehitämme uusia yrityslähtöisiä koulutusmalleja ja toimimme aktiivisesti ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulutusmahdollisuuksien lisäämiseksi alueella yhteistyössä oppilaitosten kanssa	Yrittäjyyskasvatusta toteutetaan varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. Toisen asteen yhteistyötä (MAHIS) kehitetään ja siitä tiedotetaan laajemmin.	Nuorten yrittäjien (NY) määrä säilyy vähintään edellisvuoden tasolla. Osallistuvien määrä säilyy vähintään edellisvuoden tasolla.	Toteutunut	
Teemme päätöksiä, joilla turvataan perheiden, lasten ja nuorten mahdollisuudet turvalliseen kasvuun ja hyvään oppimiseen	Turvataan kolmannen sektorin toimintaedellytykset hyvinvoinnin edistämisessä.	Avustusmäärärahat ovat vähintään edellisvuoden tasolla.	Toteutunut	
Teemme päätöksiä, joilla turvataan perheiden, lasten ja nuorten mahdollisuudet turvalliseen kasvuun ja hyvään oppimiseen	Koulut, päiväkodit ja muut toimitilat ovat viihtyisiä ja innostavat oppimaan.	Kouluterveyskysely Lapset ja nuoret pitävät koulunkäynnistä enemmän kuin Suomessa keskimäärin.	Toteutui osittain. Toteutui 4. ja 5. luokkalaisten ja lukion 1. ja 2. osalta. Ei toteutunut 8. ja 9 lk osalta.	

Riskit

Ei toteutumassa
Riski kasvanut
Riski toteutui

Riskin kuvaus ja mahdollinen vaikutus	Ennakoivat toimenpiteet riskin hallintaan	Toteuma 31.12.	Tila
Kiinteistöjen heikko kunto tai viat vaikuttavat toiminnan järjestämiseen.	Säännölliset kuntotarkastukset/katselmukset. Ilmoituksen ongelmista kiinteistöhuoltojärjestelmään.	Lumilinnan päiväkodissa jouduttiin tekemään sisäilman vuoksi erilaisia järjestelyjä.	
Toimitilojen heikko kunto vaikuttaa palvelutuotannon imagoon.	Aktiivinen tiedotus korjaustoimenpiteistä.	Riski ei realisoitunut	
Työskentelyn olosuhteista johtuvat tai työtehon merkittävät heikkenemiset / sairauslomat	Ennaltaehkäisy, varhainen puuttuminen, ikäohjelma, aktiivisen tuen toimintamalli	Riski ei realisoitunut	
Yksikön palvelutuotanto joudutaan keskeyttämään mm. omaisuus- tai epidemiavahingon vuoksi.	Omaavalvonta toteutetaan ohjeiden mukaisesti. Kunnossapito säännönmukaista. Henkilöstön koulutuksesta huolehditaan.	Riski ei realisoitunut	
Tietojärjestelmiin liittyvissä rekisterin ylläpidossa ei onnistuta ja salassapidettäviä tietoja vuotaa ulkopuolisille.	Pääkäyttäjien osaamistaso pidetään koulutuksen avulla korkeana. Henkilöstöä koulutetaan tietoturvan ja lainsäädännön osalta säännöllisesti. Käyttöoikeuden tarkastetaan säännöllisesti.	Riski ei realisoitunut	

Riskin kuvaus ja mahdollinen vaikutus	Ennakoivat toimenpiteet riskin hallintaan	Toteuma 31.12.	Tila
Pätevyysvaatimukset täyttävää henkilöstöä ei saada hakemaan avoimia työtehtäviä	Osallistutaan erilaisiin rekrytointitilaisuuksiin sekä markkinoidaan lisäsalmen kaupunkia hyvänä asuinpaikkana ja työnantajana.	Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa ei saatu kaikkiin pitkiin sijaisuuksiin kelpoista henkilöä.	
Väkivaltainen asiakas / henkilö toimipisteessä.	Kartoitetaan tehtävät, joissa väkivaltatilanteita voi sattua. Koulutetaan henkilöstöä. Hankitaan hälytysjärjestelmiä.	Riski ei realisoitunut	
Syntyvyyden alenemiseen ei reagoida riittävästi palvelutuotannossa.	Palvelutarpeen mahdollinen väheneminen huomioidaan investoinneissa, rekrytoinneissa ja toiminnan suunnittelussa.	Huomioitu mahdollisuuksien mukaan.	

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallinto

Tilivelvollinen: toimialajohtaja

Talous

3000 Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallinto	TA 2024	TA2024 muutos	TA+muutos 2024	Toteutunut 2024	Jäljellä 2024	Tot %
Toimintatuotot	-	-	-	-	-	0
Henkilöstökulut	- 375 300	- -	375 300 -	353 204 -	22 096	94,1
Toimintakulut	- 565 000	- -	565 000 -	506 523 -	58 477	89,7
Toimintakate	- 940 300	- -	940 300 -	859 726 -	80 574	91,4
Muut laskennalliset kustannukset	- 2 053 700	- -	2 053 700 -	2 054 179	479	100
Laskennalliset tuotot	2 618 500	-	2 618 500	2 618 979	479	100
Tehtävän kokonaiskustannukset	- 375 500	- -	375 500 -	294 926 -	80 574	78,5

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallintoon kuuluivat lautakunta, hyvinvointijaosto, toimialajohtaja sekä vastuualueiden johtajat. Osa kustannuksista kohdistettiin toimintayksiköihin vyörytyserinä.

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala myöntää vuosittain avustuksia iisalmelaisille rekisteröityneille yhdistyksille sivistys- ja hyvinvointilautakunnan päättämien (24.2.2023 §10) avustusten myöntämisperusteiden mukaisesti. Sivistys- ja hyvinvointitoimiala myönsi vuonna 2024 avustuksia yhteensä 367 472 euroa. Sopimuspohjaisia avustuksia myönnettiin 190 000 €.

Avustukset jakaantuivat toiminta-avustuksiin, kohdeavustuksiin, koulutus- ja kurssi-toimintaan, apurahoihin ja stipendeihin. Suurin osa avustusmäärärahasta kohdistui liikunta-, nuoriso- ja kulttuurijärjestöjen toiminnan tukemiseen (toiminta-avustukset).

Kulttuuripalveluiden kohdeavustusmäärärahaa myönnettiin myös yksittäisille taiteilijoille ja taiteilijaryhmille. Liikunnan kohdeavustuksilla mahdollistettiin mm. järjestöjen ylläpitämien liikuntatilojen- ja alueiden ylläpitäminen ja kehittäminen sekä jäaseurojen avustukset naapurikuntien jäähallien käytöstä.

Varhaiskasvatus-vastualue

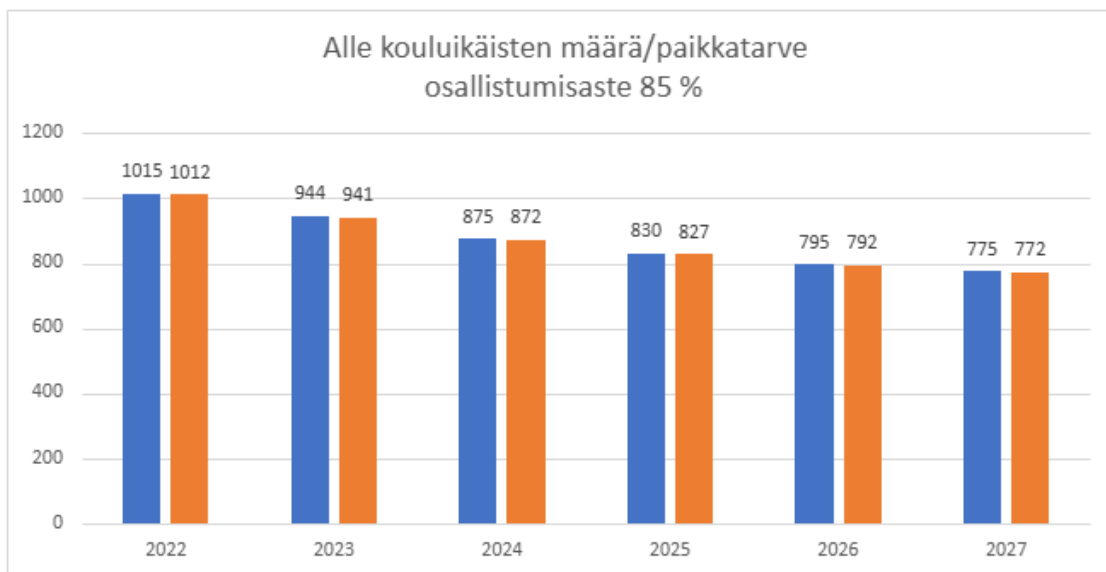
Tilivelvollinen: varhaiskasvatusjohtaja

Talous

3100 Varhaiskasvatus	TA 2024	TA2024 muutos	TA+muutos 2024	Toteutunut 2024	Jäljellä 2024	Tot %
Toimintatuotot	511 400	50 000	561 400	575 242	- 13 842	102,5
Henkilöstökulut	- 5 996 700	96 400	- 5 900 300	- 5 723 224	-177 076	97
Toimintakulut	- 7 832 300	155 000	- 7 677 300	- 7 551 647	-125 653	98,4
Toimintakate	- 13 317 600	301 400	-13 016 200	- 12 699 629	-316 571	97,6
Poistot ja arvonalentumiset	- 10 400	-	- 10 400	- 7 422	- 2 978	71,4
Muut laskennalliset kustannukset	- 839 000	-	- 839 000	- 922 936	83 936	110
Laskennalliset tuotot	-	-	-	83 936	- 83 936	*****
Tehtävän kokonaiskustannukset	- 14 678 400	251 400	-14 427 000	- 14 121 293	-305 707	97,9

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Varhaiskasvatuslain mukaan kaikkien lasten tulee olla Suomessa tasa-arvoisessa asemassa. Varhaiskasvatus vahvisti lasten mahdollisuuksia hyvinvointiin ja hyvään elämään painopisteinä varhainen puuttuminen ja vanhemmuuden tukeminen sekä kehittämällä liikunta- ja kulttuurikasvatusta.

Lapsimäärä väheni syntyvyyden alenemisen myötä noudattaen suunnitelmavuosien ennustetta. Varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrä tilastointipäivänä 20.9.2024 oli 754, mikä oli 70 lasta vähemmän edellisvuoteen verrattuna.

Perusopetuslain (§ 26a) mukaista esiopetusta toteutettiin opetushallituksen hyväksymien esiopetussuunnitelman perusteiden ja sen mukaan laaditun Iisalmen kaupungin esiopetus-suunnitelman pohjalta. Koulujen erilliset esiopetusryhmät tekivät joustavaa esi- ja alkuopetuksen Virta -yhteistyötä perusopetuksen kanssa.

Orpon hallitusohjelman mukaisesti selkiytettiin varhaiskasvatuksen sosionomin roolia ottamalla käyttöön varhaiskasvatuksen sosionomille laadittu tehtäväkuva ja tehtäväkohtainen palkkaus. Neljä avointa varhaiskasvatuksen opettajan vakanssia muutettiin varhaiskasvatuksen sosionomin vakansseiksi.

Varhaiskasvatus kehitti lapsiperheiden hyvinvointia edistäviä palveluja monitoimijaisesti yhdessä lasten ja perheiden sekä eri hallinnonalojen viranomaisten, järjestöjen ja yhdistysten kanssa. Avoin varhaiskasvatus toimi yhteistyössä Perheentalo Onnin ja Ilonan kanssa. Avoimen varhaiskasvatuksen opettaja koordinoi Lasten liikennepuistossa järjestettyä ohjattua ja maksutonta toimintaa perheille.

Perusopetus ja lukiokoulutus –vastuualue

Tilivelvollinen: toimialajohtaja

Talous

3200 Perusopetus ja lukiokoulutus	TA 2024	TA2024 muutos	TA+muutos 2024	Toteutunut 2024	Jäljellä 2024	Tot %
Toimintatuotot	3 877 900	109 500	3 987 400	4 078 444	- 91 044	102,3
Henkilöstökulut	- 16 303 300	93 700	-16 209 600	- 15 803 362	-406 238	97,5
Toimintakulut	- 13 190 400	48 200	-13 142 200	- 12 765 542	-376 658	97,1
Toimintakate	- 25 615 800	251 400	-25 364 400	- 24 490 460	-873 940	96,6
Poistot ja arvonalentumiset	- 322 800	-	- 322 800	- 285 114	- 37 686	88,3
Muut laskennalliset kustannukset	- 1 260 900	-	- 1 260 900	- 1 398 396	137 496	110,9
Laskennalliset tuotot	-	-	-	137 496	-137 496	*****
Tehtävän kokonaiskustannukset	- 31 077 400	141 900	-30 935 500	- 30 114 918	-820 582	97,3

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Perusopetus

Perusopetuslain mukaan kunnan tehtävä on järjestää sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille maksutonta perusopetusta. Iisalmen kaupungin 11 peruskoulua tarjosivat opetussuunnitelman mukaista opetusta luokille 1–9. Maahanmuuttajille järjestettiin perusopetukseen valmistavaa opetusta. TUVA-koulutuksen järjesti Ylä-Savon ammattioppilaitos.

Kaikilla perusopetuksen oppilailla oli käytössään henkilökohtainen päätelaite. Laitteita uusittiin suunnitelman mukaisesti ja painetun materiaalin määrää pyrittiin vähentämään. Tutoropettajatoiminta jatkui kouluilla siten, että koulujen omia opettajia toimi digitutoreina saaden siitä korvauksen vuosiviikkotunteina. Kaikki koulut toimivat Liikkuva koulu –toimintamallin mukaisesti. Uusia oppimisympäristöjä hyödynnettiin kehittämällä pedagogiikkaa niitä hyödyntäväksi.

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyötä kehitettiin erityisesti niillä kouluilla, joissa toimi erillinen esiopetusryhmä. Toiminta aloitettiin myös Soinlahden koululla. Tämän ns. VIRTAtoiminnan tavoitteena oli parantaa varhaista perustaitojen oppimista muodostamalla esiopetuksesta ja perusopetuksen kahdesta ensimmäisestä vuosiluokasta nykyistä yhtenäisempi kokonaisuus.

Perusopetukseen aiemmin saatujen valtion erityisavustusten käyttö jatkui vuonna 2024 mm. tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin, korona vaikutusten tasoittamiseen, maahanmuuttotuestaisten perusopetuksen oppilaiden tukemiseen sekä yhteisölliseen opiskeluhooltoon.

Koulujen uudisrakentaminen jatkui investointisuunnitelman mukaisesti. Soinlahden koulu valmistui kesällä 2024.

Lukiokoulutus

Lukio on yleissivistävä toisen asteen oppilaitos, johon on mahdollista pyrkiä suorittamaan perusopetuksen oppimäärän. Peruskoulunsa päättävien lisäksi opiskelijaksi otettiin muista 2. asteen oppilaitoksesta hakevia koulun vaihtajia.

Iisalmen lyseossa annettava opetus noudatti nuorille tarkoitettua lukiokoulutuksen opetussuunnitelmaa. Opintoja suoritti myös muutama aikuisopiskelija osallistuen lähiopetukseen nuorten tavoin.

Kaikki opiskelijat olivat maksuttoman opiskelun piirissä. Tietokoneen lisäksi opiskelijat saivat lainaan tai omaksi kaiken opiskelussa tarvitsemansa materiaalit.

Ruokapalvelut

Koulu- ja varhaiskasvatuksen ateriat valmistettiin Lumakeskus Majakan valmistuskeittiössä sekä Juhani Ahon koulun valmistuskeittiössä. Ruoanjakoon ja astiahuoltoon käytettiin oman henkilökunnan lisäksi ostopalvelua. Sijaisuudet hoidettiin paikallisilla sijaisilla.

Elintarvikkeet hankittiin Sansia Oy:n sopimuksilla ja lähiruokaa ostettiin paikallisilta tuottajilta ja tarjottiin lähiruokaa kolme kertaa vuodessa.

Valtion ravitsemusneuvottelukunta julkaisi uudet kansalliset ravitsemussuositukset 27.11.2024.

Suosituksissa huomioidaan ruuan terveysvaikutuksien lisäksi aiempaa kattavammin ruuantuotannon ja -kulutuksen ympäristövaikutukset. Suosituksen mukainen ruokavalio sisältää runsaasti täysjyväviljaa, kasviksia, marjoja, hedelmiä, palkokasveja ja kestävästi pyydettyä tai kasvatettua kalaa.

Käytössämme on Sydänmerkki, joka varmentaa asiakkaalle, että ruoka on ravitsemussuositusten mukaista, monipuolista ja maukasta.

Yläkoulujen oppilaille annettiin maksuton aamupala ja välipala.

Kulttuuri ja vapaa-aika -vastuualue

Tilivelvollinen: kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja

Talous

3400 Kulttuuri- ja vapaa- aikapalvelut (sis. uimahallin)	TA 2024	TA2024 muutos	TA+muutos 2024	Toteutunut 2024	Jäljellä 2024	Tot %
Toimintatuotot	1 580 600	270 000	1 850 600	2 102 839	-252 239	113,6
Henkilöstökulut	- 3 515 100	-107 900	- 3 623 000	- 3 333 621	-289 379	92
Toimintakulut	- 6 881 200	-253 800	- 7 135 000	- 7 056 099	- 78 901	98,9
Toimintakate	- 8 815 700	- 91 700	- 8 907 400	- 8 286 880	-620 520	93
Poistot ja arvonalentumiset	- 159 300	- -	159 300	- 165 589	6 289	103,9
Muut laskennalliset kustannukset	- 518 500	- -	518 500	- 518 787	287	100,1
Laskennalliset tuotot	-	-	-	287	- 287	*****
Tehtävän kokonaiskustannukset	- 11 074 100	-361 700	-11 435 800	- 11 073 808	-361 992	96,8

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Kulttuuri ja vapaa-aika -vastuualueen muodostaa kansalais- ja musiikkiopisto, kirjasto- ja kulttuuripalvelut sekä liikunta- ja nuorisopalvelut. Uimahalli kuuluu liikunta- ja nuorisopalvelujen alle. Uimahallia sitoo valtuustoon nähden toimintakate. Vastuualueen yhteisinä kehittämiskohteina vuodelle 2024 olivat muun muassa terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, järjestöyhteistyö, Elämäni kunnossa -toimenpiteet sekä lasten ja nuorten monipuoliset harrastusmahdollisuudet. Erityis- ja hankeavustusten merkitys palvelujen kehittämisessä oli merkittävä. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluihin on sijoittunut myös osallisuus- ja hyvinvointikoordinaattorin tehtävä. Koordinaattori vastasi koko kaupungin terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä laaditun tehtävänkuvan mukaisesti. Kulttuuri- ja vapaa-aika-vastuualueelle kuuluu kaikki kaupungin harkinnanvaraiset avustukset tapahtuma-avustuksia lukuun ottamatta.

Kansalais- ja musiikkiopisto

Iisalmen kansalaisopisto on tarjonnut vapaan sivistystyön opetusta kaikille kuntalaisille. Opiston tarjonnassa ovat korostuneet kädentaitojen ylläpito ja kehittäminen, kieli- ja taideopetus, terveyden ylläpito sekä käytännön taidot.

Kansalaisopisto on järjestänyt maahanmuuttajille erittäin tärkeitä valtakunnallisia Yleisiä kielitutkintoja suomen kielessä (YKI).

Iisalmen kansalaisopistossa on jatkettu kotoutettavien maahanmuuttajien suomen kielen opetusta Opetushallituksen rahoituksella. Kansalaisopistossa on ollut kaksi ryhmää, joilla opetusta viikoittain 20 tuntia. Kurssilaisia on ollut yhteensä noin kaksikymmentä.

Palveluissa on jatkettu monipuolisten palveluiden tuottamista kuntalaisille kuntalaisten toiveiden mukaisesti. Iisalmen kuvataidekoulu on toiminut Iisalmen kansalaisopiston alaisuudessa. Esikoululaiset ovat käyneet kansalaisopistossa tekemässä keramiikkatyötä. Ikäihmisille on myönnetty kurssimaksusta 20 % alennus. Kansalaisopisto on ollut mukana kirjaston ja kulttuuripalvelujen kanssa Erasmus+ hankkeessa, jossa on etsitty keinoja laajentaa asiakaskuntaa palveluja kehittämällä.

Ylä-Savon musiikkiopisto on tarjonnut laajan oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta musiikissa Iisalmen, Kiuruveden, Pielaveden, Sonkajärven ja Vieremän kunnissa. Musiikkiopisto opiskeli 271 pääaineista opiskelijaa sekä 115 muskarilaiselle. Iisalmissa lähes kaikki hakijat on otettu opetuksen piiriin joko ryhmä- tai yksityisopetukseen. Ainoastaan pianonsoittopaikkaa on joutunut jonottamaan.

Musiikkiopisto on tuottanut edelleen Torstaiklassiset-konsertti-sarjaa yhdessä kulttuuripalveluiden kanssa. Musiikkiopiston ylläpitämät orkesterit Ylä-Savo sinfonietta ja Ylä-Savon viihdeorkesteri tekivät kumpikin kaksi projektia ja ilahduttivat suuria yleisömääriä Ylä-Savossa.

Molemmat opistot on hyväksytty lisäksi ERASMUS+ ohjelman akkreditointiin, mikä tarkoittaa automaattista rahoitusta opettajien ja opiskelijoiden eurooppalaiseen koulutukseen ja hyvien käytäntöjen vaihtoon vuosille 2022–2027. Musiikkiopistossa rahoituksen teemana vuonna 2024 on ollut eurooppalainen yhteismusisointi.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Iisalmen kaupunginkirjasto palvelee kuntalaisia laadukkailla kokoelmilla, osaavalla asiakas- ja tietopalvelulla, toimivilla tiloilla ja monipuolisilla tapahtumilla. Ylä-Savon kirjastoverkko Rutakko otti ensimmäisenä kirjastoverkkona Suomessa käyttöön uuden Quria-kirjastojärjestelmän. Järjestelmäpäivityksen vuoksi kirjaston toiminnassa oli laaja käyttökatko 15.–29.5. Quria-päivityksen yhteydessä uudistettiin myös Rutakon mobiilikirjasto -sovellus. Suonenjoki liittyi Rutakko-verkkoon syyskuussa 2024. Iso muutos kirjastokentällä oli myös kuntien yhteisen E-kirjaston avautuminen käyttöön 29.4.2024.

Itä-Suomen Aluehallintovirasto myönsi 18.000 euron avustuksen ”Inspiroiva ja ihmeellinen kirjasto – yhdessä uudistuen kohti tulevaisuutta” -hankkeelle, joka toteutettiin syksyllä 2024. Hankkeessa osallistettiin asiakkaat kirjaston toiminnan kehittämiseen ja tulevaisuuden kirjastopalveluiden hahmotteluun hyödyntäen palvelumuo-
toilun menetelmiä. Kirjastossa tehtiin monipuolista yhteistyötä ja järjestettiin monenlaisia tapahtumia ja käyttäjäkoulutuksia eri kohderyhmille. Toiminnalla mm. edistettiin lukemista, kirjallisuutta ja yhteiskunnallista vuoropuhelua, tarjottiin erilaisia kulttuurikokemuksia sekä tuettiin yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia. Merkittävänä painopisteenä oli valmistautuminen väistötiloihin siirtymiseen kokoelmatyön ja poistojen kautta.

Kulttuurialalla on painotettu valtakunnallisesti osallisuuden merkitystä sekä kulttuurialan vahvaa ja elinvoimaista perustaa. Iisalmessa on jatkettu prosenttitaideperiaatteen käyttöä, mikä lisää julkisen taiteen saavutettavuutta kuntalaisille ja luo työmahdollisuuksia taiteilijoille. Kesäkuun loppupuolella valmistui Soinlahden koululle Risto Pentikäisen prosenttitaide-teos. Joulukuussa kokeiltiin uutta tapahtumaa, kulttuuripalveluiden tukemaa myyntinäyttelyä ”Taidelahja”, johon kutsuttiin paikallisia taiteilijoita ja yhdistyksiä mukaan. Kulttuuripalveluiden saavutettavuutta on parannettu tarjoamalla monipuolisesti maksuttomia tilaisuuksia sekä edullisia pääsymaksuja tapahtumiin. Nuorille suunnattu maksuton Iisalmi Hoods -tapahtuma pidettiin koulujen päättäjäislauantaina 1.6. torilla ja yleisöä paikalla oli n. 600 henkeä. Yhteisöllinen Mansikkaniemi – Poppia ja piknikkiä -tapahtuma 18.8. onnistui yli odotusten. Tapahtumaan osallistui n. 1700 henkeä.

Kulttuurin toimintaedellytyksiä on vahvistettu tukemalla kulttuuritarjontaa tuottavia yhdistyksiä ja toimijoita. Yhdistysten toiminta-avustusten lisäksi on jaettu kulttuurin kohdeavustuksia 14 toimijalle mm. tapahtumiin ja musiikkialbumien sekä kirjojen tekemiseen. Uusittuja perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatusohjelmia on jalkautettu ja viety käytäntöön. Kulttuurikasvatusohjelmat takaavat lapsille ja nuorille tasavertaisia mahdollisuuksia päästä kulttuurin pariin. Kulttuuripalveluiden ja Ylä-Savon Kotiseutuyhdistyksen yhteistä yhteisamanuenssitoimintaa jatkettiin viisivuotisella hankkeella (2024-2028). Yhteisamanuenssihankkeessa on painopisteenä ollut Kotiseutumuseon laaja näyttelyuudistus. Juhani Ahon museolla on panostettu markkinointiin ja museon myyntituotteisiin. Vuosi 2024 oli ennätyksellinen museolla kävijämäärältään. Yhteistyötä Ylä-Savon kulttuuripalveluiden kanssa on jatkettu mm. yhteisessä kulttuurifoorumissa.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä on huomioitu yksikölle asetetut kehittämis-kohteet, erityisesti kulttuurikeskuksen tilojen ja palveluiden kehittäminen tulevaan peruskorjaukseen liittyen. Vuoden aikana onkin osallistuttu aktiivisesti peruskorjauksen ja väistötilojen suunnitteluun. Kirjasto- ja kulttuuripalvelut ovat mukana Erasmus+ ohjelmassa yhdessä kansalaisopiston kanssa, ja vuoden aikana toteutettiin neljä liikkuvuutta. Tavoitteena oli hakea kansainvälistä näkökulmaa Iisalmen kulttuurikeskuksen peruskorjaukseen liittyvään toimintojen uudistamiseen.

Liikunta- ja nuorisopalvelut

Liikuntapalvelujen tavoitteena on edistää terveyttä ja hyvinvointia kannustamalla liikunnalliseen elämäntapaan. Liikuntapalvelut vastasivat liikunta- ja nuorisotilojen varauksista, käytön ohjauksesta, viestinnästä ja markkinoinnista sekä tukivat liikunta-, nuoriso- ja vammaisjärjestöjen toimintaa. Yhteistyössä eri tahojen kanssa järjestettiin liikuntamahdollisuuksia lapsille, nuorille, aikuisille, ikäihmisille ja erityisryhmille. Ostopalveluiden avulla tuotettiin muun muassa ohjattua toimintaa eri ikäryhmille. Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä keskityttiin erityisesti elintapaohjaukseen, perheliiunnan ja harrastusten tukemiseen sekä liikuntaolosuhteiden kehittämiseen. Keskustan rannan uinninvalvontaan palkattiin kaksi rantavalvojaa, ja hallitusohjelman mukainen elintapaohjaus käynnistettiin yhteistyössä Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa.

Liikuntapalvelut edistivät liikunnan omatoimista harrastamista ja järjestöjen järjestämää toimintaa tekemällä tiivistä yhteistyötä teknisen toimen kanssa liikuntapaikkojen ja -ympäristöjen suunnittelussa ja ylläpidossa. Liikuntaolosuhteita kehitettiin Liikuntaolosuhteiden kehittämissuunnitelman 2022–2030 mukaisesti mm. Paloisvuoren mattohissin hankinta toteutui sekä jatkettiin ulkokuntoilulaitteiden uusimista ulkoilu-reiteille. Jäähallin uuden oheistilat valmistuivat.

Liikuntatilojen- ja alueiden käytön ehdot ja toimintaohjeet päivitettiin sivistys- ja hyvinvointilautakunnassa 7.5. ja avustusten myöntämisperusteet hyvinvointijaostossa 3.12. ja lautakunnassa 10.12. Perhevuorojen varausmahdollisuus laajennettiin koskemaan myös koulujen saleja. Näitä vuoroja on varattu ahkerasti ja se näkyy perhevuorojen varausten määrässä.

Nuorisopalvelujen kokonaisuus muodostui perusnuorisotyöstä, koulunuorisotyöstä, ohjaamotoiminnasta ja etsivästä nuorisotyöstä. Lisäksi Ankkuri-tiimissä työskenteli

kuuden Ylä-Savon kunnan yhdessä palkkaama nuorisotyöntekijä, joka on työsuhteessa Iisalmen kaupunkiin.

Iisalmi oli mukana yhdeksän Savon kunnan yhteisessä, nuorille suunnatussa Po1nt-sivustossa, jossa tarjotaan ajankohtaista tietoa kuntien nuorisopalveluista sekä mahdollisuus saada tukea omaan elämään liittyvissä asioissa. Nuorisopalvelut tarjosivat kolmella eri tilalla tila- ja ryhmätoimintaa sekä tapahtumia ja kursseja nuorten toiveita kuunnellen.

Ohjaamo muutti vuoden 2024 alussa samaan rakennukseen linja-autoasemalle muiden nuorisopalvelujen kanssa. Yläkoulussa työskenteli yksi koulunuorisotyöntekijä. Nuorisotyöntekijät jalkautuivat myös nuorten luo muun muassa kouluihin ja oppilaitoksiin sekä niin sanottuina painopisteiltoina nuorten kokoontumispaikkoihin.

Nuorisopalvelut vastasivat nuorten vaikuttajaryhmän, Iisalmen nuorisoneuvosto INN:n, toiminnasta. Ohjaamotoiminta on kaupungin organisoimaa, ja Ohjaamossa työskentelee useita eri alojen ammattilaisia, kuten koulutusneuvoja, TE-asiantuntijoita, Onni-ohjaajia ja työnsuunnittelijoita. Asiakkaille otettiin käyttöön Kaiku-kortti.

Twist-kesätyötoiminnan avulla opetettiin nuorille työelämätaitoja. Iisalmen nuorten ohjaus- ja palveluverkosto (monialainen työryhmä) toimi nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ja vastasi myös oppilashuollon ohjausryhmän tehtävästä.

Hanketoiminnalla vahvistettiin liikunta- ja nuorisopalvelujen kehittämistä. Järjestöt olivat tiiviisti mukana toteuttamassa Iisalmen Harrastamisen mallia (IHMe). Toimintaa jatkettiin kevätkaudelle 2024 yhteensä 100 000 euron valtionavustuksen turvin. Kaudelle 2024/2025 saatiin avustusta yhteensä 86 000 euroa. Iisalmen Harrastamisen mallin toiminnan piiriin kuuluivat kaikki peruskoulut. Nuorisopassi-mobiilisovellusta laajennettiin koskemaan 5.-9.-luokkalaisten lisäksi myös lukiolaisia (FredoApp). Koulujen kerhotoiminnan hankkeen vastuu ja koordinointi siirtyi koulupuolelta liikunta-palveluille. AVI:n hankerahoituksen turvin käynnistettiin Liikkuva koulu- ja kouluPT-hanke. Kahdella alakoululla työskenteli koulunuorisotyöntekijä AVI:n hankeavustuksen turvin.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävä kunnassa on laaja-alainen ja poikkihallinnollinen. Hyvinvointia edistäviä toimia tehdään kunnan kaikilla sektoreilla.

Iisalmen hyvinvoinnin edistämisen vuosiraportti 2023 käsiteltiin hyvinvointijaostossa 12.2., sivistys- ja hyvinvointilautakunnassa 20.2., kaupunginhallituksessa 26.2. ja kaupunginvaltuustossa 18.3. Yhdenvertaisuussuunnitelman seurantaraportti hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 18.3. ja Iisalmen päihdetilannekatsaus ja ehkäisevän päihdetyön rakenteet ja tehtävät käsiteltiin hyvinvointijaostossa 28.5.

Iisalmen kaupungin HYTE-työryhmä seuraa asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä. Työryhmän tehtävänä on viedä toimialoille hyvinvointitietoa ja menetelmiä.

Asukkaiden hyvinvointia ja osallisuutta edistettiin Ideoista ihmeiksi - Osallistuvan budjetoinnin keinoin. Asukkaat pääsivät ideoimaan ja äänestämään kohteen, jolla edistetään asukkaiden hyvinvointia. Osallistuvaan budjetoinnin määräraha oli 100 000 € ja asukkaat valitsivat toteutettaviksi kohteiksi näköalatornin Paloisvuorelle sekä ulkoilmaelokuvatapahtuman.

Vuonna 2024 pilotoitiin Kaikukortin käyttöä Iisalmessa, tarjoten taloudellisesti tiukassa tilanteessa oleville mahdollisuuksia osallistua kulttuurielämään ja liikuntaharrastuksiin. Pilottivuonna kortin käyttökohteina oli Kulttuurikeskuksen tapahtumat ja esitykset, kansalaisopiston kurssit, Juhani Ahon museo sekä Saukko uimahalli.

Yhteistyön kehittäminen eri järjestöjen ja Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa on hyvinvoinnin edistämistyön keskiössä. Hyvinvointialueen kanssa on osallistuttu vuosittaiseen lakisääteiseen hyte-neuvotteluun.

Uimahalli

Talous

3640 Uimahalli	TA 2024	TA2024 muutos	TA+muutos 2024	Toteutunut 2024	Jäljellä 2024	Tot %
Toimintatuotot	630 000	130 000	760 000	850 983	- 90 983	112
Henkilöstökulut	- 489 000	- -	489 000	- 450 383	- 38 617	92,1
Toimintakulut	-1 352 800	- 30 000	- 1 382 800	- 1 315 926	- 66 874	95,2
Toimintakate	-1 211 800	100 000	- 1 111 800	- 915 326	-196 474	82,3
Poistot ja arvonalentumiset	- 87 600	- -	87 600	- 86 107	- 1 493	98,3
Muut laskennalliset kustannukset	- 91 800	- -	91 800	- 91 800	-	100
Tehtävän kokonaiskustannukset	-2 021 200	- 30 000	- 2 051 200	- 1 944 216	-106 984	94,8

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Uuden Iisalmen uimahallin (Saukko) merkitys seudullisena palveluna kaiken ikäisten kansalaisten liikuttajana sekä terveyden ja hyvinvoinnin lisääjänä on merkittävä. Saukon palveluihin kuuluvat allas-, kuntosali-, kassa- ja kahviopalvelut. Ensimmäisen täyden kalenterivuoden aikana uimahallissa kävi yhteensä 203 536 asiakasta. Kävijämäärä kasvoi kaikissa asiakasryhmissä, ja suurin kasvu nähtiin eläkeläisten keskuudessa. Seniorikortteja myytiin ennätyselliset 1 578 kappaletta, ja niiden käyttäjät kirjauttivat lähes 50 000 käyntikertaa. Aukiolopäiviä allasosastolla oli 322 ja kuntosalissa 360. Viikonlopun kävijämäärät olivat lähes kaksinkertaisia vanhaan halliin verrattuna. Tuloilla katettiin Saukon kaikista kuluista lähes 48 %. Kahvio siirtyi omaksi toiminnaksi yrittäjän lopetettua kahvion toiminnan 1.5.

Viimeisen hallin ympäristöön tulevat parannukset tehtiin urakoitsijan toimesta kevään aikana. Ensimmäisen vuoden takuuhuolto / vuosihuollon (1kk) aikana tyhjennettiin kaikki altaat ja tarkistettiin mm. laatoitukset, parannettiin hallin turvallisuutta ja viihtyisyyttä lisäämällä mm. kahvion ilmanjäähdytystä, altaiden käsijohteita, savunpoistoa ja korjattiin pieniä kohteita laatoituksessa. Myös muutama kuntosalilaitte vaihdettiin paremmaksi.

Asiakastyytyväisyyttä ja hygieniatasoa seurattiin säännöllisesti. Allasvesien valvontasuunnitelma päivitettiin alkuvuodesta yhteistyössä ympäristöterveystarkastajan kanssa. Lisäksi laadittiin siivoustason valvontasuunnitelma, jossa tarkennettiin siivouksen laatua ja määrää koskevia ohjeistuksia.